

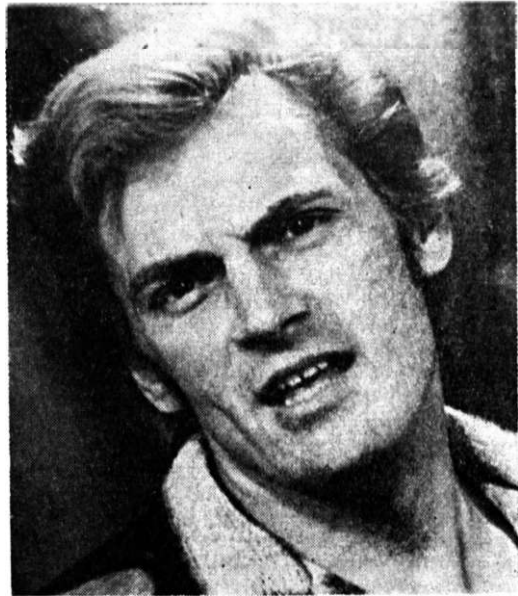
Astăzi, oricine trece pe artera principală a orașului și se uită la această impunătoare clădire, spune : „Aici este Teatrul Național !”

În curînd, gongurile celor trei săli ale noului teatru vor bate altfel decît de obicei ; va fi un salut grav și solemn, adresat celor 125 de ani de existență a Teatrului Național, de continuitate a însușeșirii sale artistice, a spiritului său creator, animat de o înaltă responsabilitate, pe care și-a asumat-o în opera de educare spirituală, de aspirația profundă de a se identifica cu preocupările și cu obiectivele de luptă ale poporului nostru.

Să urăm primei scene a țării, tuturor celor care contribuie, prin creațiile lor, la mersul înainte al teatrului românesc, mulți ani de glorioase realizări !

■ FLORIN PIERSIC

Actor pe prima scenă a țării

Eram elev la Cluj. Cred că prin clasele IX—X. Din foarte mare dragoste pentru teatru — pentru Teatrul Național din Cluj —, făceam figurație în *Pentru fericirea poporului* de Aurel Baranga și Nicolae Moraru, *Student în anul trei*, *John, soldatul păcii*, *Sfîrșitul escadrei*, *Fintîna turmelor* ș.a. Mamei îi spuneam că plec la patinaj sau la un coleg, să-mi fac lecțiile. Eu, însă, mă furișam în teatru, pe la intrarea actorilor, mă îmbrăcam în foaierul de regrupare, mă machiam cît mai gros, să nu mă recunoască nimeni, și căscam gura, din culise, la actorii de pe scenă.

Știam atît de bine piesele, încît aș fi putut să joc orice rol, de femeie sau de bărbat. Eram bolnav, bolnav de scenă. Cred că dacă un vrăjitor din Oz, printr-o minune, mi-ar fi spus că, urmînd medicina, o să ajung ca Barnard, tot actor mă făceam, oriunde, dar neapărat la Cluj.

Într-o zi am auzit, și-am văzut apoi pe afișe, că rolul principal din *Fintîna turmelor* va fi interpretat de marele artist George Vraca de la Teatrul Național din București ; și că rolurile principale din *D-ale carnavalului*

(numai două reprezentații) vor fi jucate de Artiștii Poporului Grigore Vasiliu-Birlic și Radu Beligan. Asta era ceva de necrezut pentru mine. Ziceam : „de văzut fi văd eu, dar cum naiba să-i ating, măcar, cu mîna ? !” Cînd am ieșit de la școală, în ziua reprezentației, m-am dus la teatru, am intrat pe culoarele culiselor, sub pretextul că mi-am uitat ceva, și m-am ascuns într-un loc unde nu putea nimeni să bănuiască că cineva ar putea sta, de la orele două pînă la șapte seara, cînd începea spectacolul. Auzind zgomotul publicului care intra în sală, am ieșit din ascunzătoare. Așa am văzut spectacolul. Bilet nu aveam de unde să-mi procur. Ce-o fi fost în capul meu, atunci, nu știu. Dar, după ce mi-am umflat mîinile aplaudîndu-i pe marii actori ai Naționalului Bucureștean, m-am dus în culise și, în treacăt, i-am atîns ușor, cu mîna. Nu mi s-a părut nimic extraordinar, doar că ei, pentru mine, erau — pe scenă — niște „fiare” de neegalat. În drum spre casă, visam. M-am trezit din acest vis cînd mama, disperată, mi-a deschis ușa și m-a întrebant : „unde-ai dispărut pînă la ora asta ?”

Pomeneam mai sus că eram 'bolnav de teatru. E o boală grea și, după părerea mea, incurabilă. Din ziua aceea, nu mă gindeam decât cum o fi arătând Naționalul din București. Dacă mai sînt actori mari, încă vreo zece ca ăștia trei, înseamnă că e nebunia pe pămînt!

Și au trecut anii.

Am fost studentul profesoarei și regizoarei Marietta Sadova, al lui Marcel Anghelescu și, în primul an, chiar al lui George Vraca. Termin Institutul — zic eu, cu brio — cu Peer Gynt; am uitat să spun că, din ziua sosirii mele în București, în anul I, și pînă la repartizare, la Piatra Neamț, cred că n-a existat un spectacol al Naționalului pe care să nu-l fi văzut de cîteva ori. (Dau numai un exemplu: cînd, zilele trecute, am jucat, la Televiziune, în *Fata fără zestre*, n-a fost necesar să învăț rolul, mi l-am reamintit. Îl aveam în urechi și în ochi, de la Geo Barton.)

O scrisoare pierdută, *Revizorul*, *Trei surori*. *Cei din Dangaard*, *Bălcescu*, cu minunatul Mihai Popescu, *Regele Lear*, *Apus de soare*, *Romeo și Julieta*, sînt numai cîteva titluri, dintre sutele de piese pe care le-am văzut, de cite cel puțin zece ori, la Naționalul nostru.

Povestea se repeta. Intram (ca și, pe vremuri, la Cluj), seară de seară, venind de la cantina studenților din Lipskani. Intram, zic, sus la galerie — nea Tacu, fie iertat, el îmi dădea drumul (prea veneam zi de zi). Aș fi fost în stare să mătur scena, numai să mă lase să intru. Credeți că aș putea vreodată să-i uit pe Beligan, Birlic, Costache Antoniu, Anghelescu, Giurgaru, Ion Manu, Silvia Dumitrescu-Timică, Eugenia Popovici, Ghibericon, în *Revizorul*? Pe maestrul Storin, în *Regele Lear*? Pe toți „monștrii sacri”, pe care-i știți și dumneavoastră, spectatorii, în capodoperele lui Caragiale? Pe Aura Buzescu, în *Cei din Dangaard*, în *Trei surori* sau în *Vizita bătrînei doamne*? Dar pe Aurel Munteanu? Dar pe Emil Botta, în mutul din *Dangaard* sau în Ion din *Năpasta*? Dar pe marele Băltățeanu? Dar pe Irina Răchițeanu, Marietta Anca, Marieta Deculescu? Dar pe Constantin Bărbulescu, în *Cuza*? Dar pe Beligan, rostind replica: „Supa o primesc de la Paris, direct în castroane” (*Revizorul*). Dar pe maestrul Calboreanu, căruia eu i-am sărutat mîna la premiera cu *Apus de soare*, nebănindu-și că numai după cîtiva ani îi voi săruta mîna pe scenă, jucînd, alături de domnia-sa, în Petru Rareș?

Să mai vorbesc de Talianu și de Niki Atanasiu, în *Mielul turbat*? Dar de maestrul Finteșteanu? Dar de încîntătoarea Elvira Godeanu? Dar cîți și cîți, pe care-i am în suflet și în minte? Au fost, sînt și vor rămîne „monștrii” mei — cei care mi-au făcut seri de studenție minunate, cei care mi-au arătat că Naționalul e *National*. Auzisem de Aristide Demetriade, de Nottara, de Iancu Petrescu, de Brezeanu, de Maria Giurgea, și

mă gindeam a: „dacă se spune că aceea erază coloși, aceștia, ce sînt?”

Și au mai trecut doi-trei ani. Și am dat examen, și am reușit: *actor al Teatrului Național din București*. (Eu visam Clujul!) Și, prima repetiție. Sală. Alexandru Ființi, marele meu profesor, omul căruia îi datorrez aproape tot ce am învățat, Aura Buzescu, Toma Dumitriu, Geo Barton, sensibilă Mimi Botta, Nicolae Brancimir, Gh. Cozoric, Mihai Fotino. Piesa: *Discipolul diavolului*. Trei zile am citit textul la măsă, eu nodul în gît. Mă trezeam de la cinci dimineața, știind că la zece aveam repetiție. Și am jucat. Și, zic eu, am avut succes, ajutat de toți acești mari actori ai Naționalului.

Pe scena Teatrului Național, a urmat *Tragedia optimistă*: excepționala artistă Marcela Rusu, Toma Dumitriu, Victor Moldovan, Marcel Anghelescu, Bibanu, Rautchi. Eu, Alexei. Alte emoții. Altă reușită a Naționalului. Și, apoi: *Mașina de scris*, cu Barton, Marieta Deculescu, Marcel Enescu, Silvia Popovici. *Din jale se intrupează Electra*, cu Dina Cocea, Emanoil Petruț, Eugenia Dragomirescu, Chiril Economu. Cu același Chiril Economu, în *Heidelbergul de altădată*, alături de Ilinca Tomoroveanu. *Orfeu în infern*, cu vrăjitoarea Irina Răchițeanu și cu acel de nouit actor care a murit în fața mea, pe scenă, de-adevăratelea: Aurel Munteanu. Am stat o noapte la căpățiul lui, începeam să descopăr viața agitată, mistuitoare, a actorilor. *Oameni și soareci*, cu Matei Alexandru, Emanoil Petruț, Valeria Gagealov; *Idiotul*, cu Cela Dima, Ileana Stana Ionescu. Și-atîtea și atîtea seri de premieră.

Și am devenit eu adevărat un actor — actor al Teatrului Național.

Dar de ce n-am amintit de *Vedere de pe pod*, de *Inșir-te mărgărite*, cînd a venit Victor Eftimiu și a zis că sînt „cel mai Făt-Frumos din cîți feți-frumoși a avut”?!

Și ne-am mutat în clădirea cea nouă. Și s-a inaugurat cu *Apus de soare*. Cînd Ștefan-Calboreanu zace bolnav în pat (actul II) și Rareș vine ca vîntul, îmi aduc aminte că, prinzîndu-i mîna dreaptă și simțîndu-i-o pe cealaltă pe creștet, am plîns cu lacrimi fierbinți, cu lacrimile mele adevărate, de bucurie că sînt un actor aproape societar al Naționalului. Înțelegeți, acum, ce înseamnă pentru mine — elevul din Cluj cu o punguță de vise — că am ajuns actor pe prima scenă a țării?

Cum să nu iubesc Teatrul Național, cum să nu iubesc actorii lui? Cum să nu-i doresc glorie veșnică? El este casa mea. Și va rămîne, pînă în clipa cînd voi încheia cu meseria asta. Și, sigur, și după aceea.

La aniversarea lui, la aniversarea Casei mele dragi, nu pot decât să strig din toată inima, ca să audă și înaintașii noștri, și cei ce vor urma de acum încolo, pe această scenă: „*La mulți ani!*”